

porady

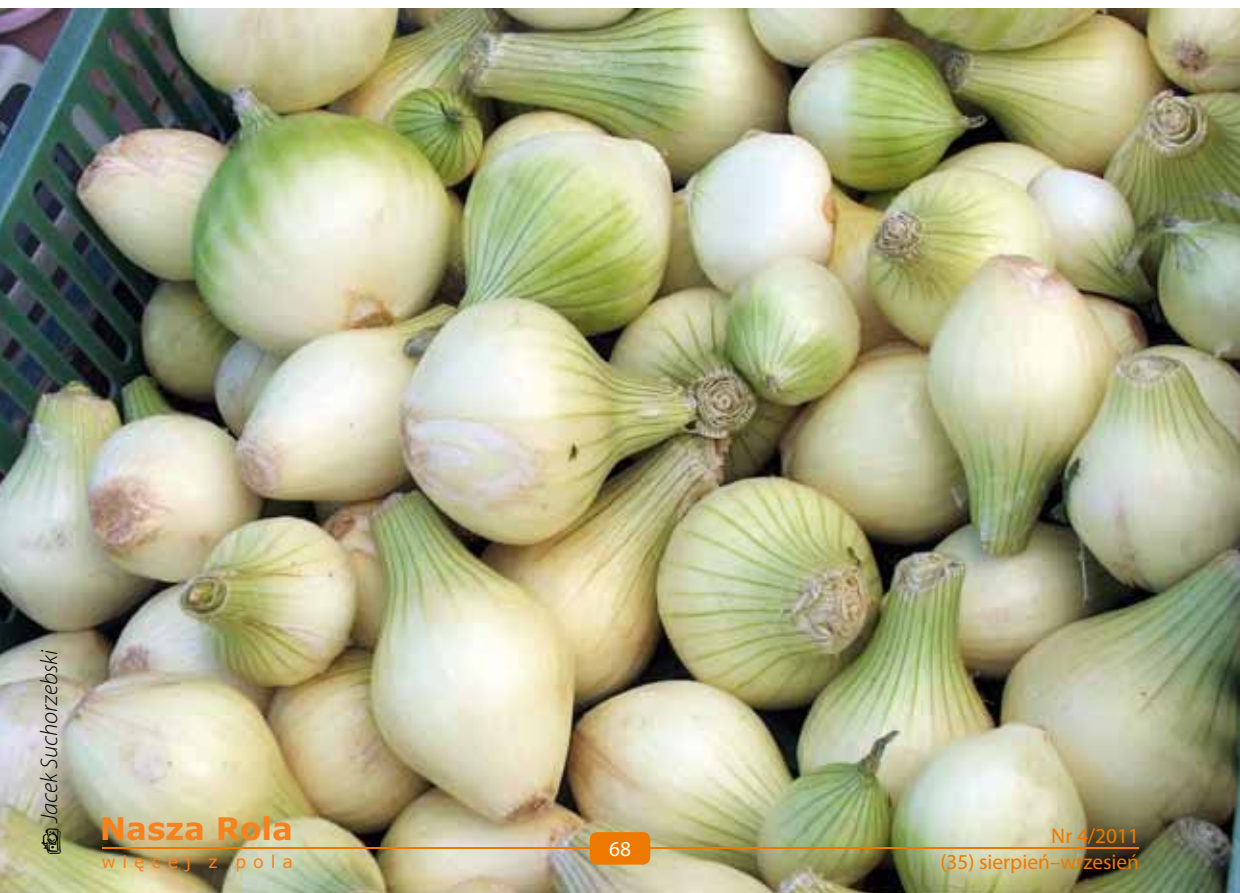
Cebula ozima

Cebula jest bardzo popularnym warzywem, spożywanym w ciągu całego roku. Ceniona jest ze względu na wartość odżywczą i dietetyczną, a także właściwości lecznicze.

Jest bogatym źródłem wielu witamin, zwłaszcza witaminy C i witamin z grupy B, oraz składników mineralnych: fosforu, potasu i wapnia. Ma właściwości bakteriobójcze. Jest ważnym składnikiem diety w profilaktyce chorób serca, nowotworów i miażdżycy.

Cebula może być przechowywana, bez większych strat, nawet przez 8–10 miesięcy. Spożywana wiosną, po długim okresie przechowywania, ma mniejszą wartość odżywczą. Jakość cebuli pogarsza się też na skutek wyrostania szczypioru i korzeni, pęknięcia i przebarwienia się suchych łusek okrywających oraz zmiany twardości. Bardziej atrakcyjna dla konsumentów jest cebula z nowych zbiorów.

Cebulę uprawianą z dymki zbiera się w lipcu, a z siewu nasion wprost na pole dopiero pod koniec sierpnia lub we wrześniu. Z myślą o wcześniejszych zbiorach, cebulę można wysiać późnym latem. W uprawie ozimej cebulę wysiewa się w drugiej dekadzie sierpnia. Uprawa cebuli ozimej pozwala na rozpoczęcie zbiorów około miesiąca wcześniej niż z dymki sadzonej wiosną i około 1,5 do 2 miesięcy wcześniej niż z wiosennego siewu nasion. Najwcześniejsze odmiany cebuli ozimej na zbiór pęczkowy ze szczypiorem nadają się już na początku maja, kiedy cebula

uprawiana z dymki dopiero zaczyna przysiącać. Zbiór cebuli ozimej z suchymi łuskami okrywającymi rozpoczyna się pod koniec czerwca, a w latach o wczesniej i cieplej wiosnie nawet wcześniej.

Uprawa ozima cebuli wiąże się z ryzykiem wymarzania w mroźne i bezśnieżne zimy. Przy braku okrywy śnieżnej cebula wymarza przy temperaturze poniżej 15°C. Kilkucentymetrowa warstwa śniegu pozwala roślinom przetrwać dłużej utrzymując się znacznie niższe temperatury. O powodzeniu uprawy w dużym stopniu decyduje termin siewu. Powinien być tak dobrany, aby przed nadejściem zimy rośliny wytworzyły 3 lub 4 liście i miały grubość 5–8 mm. W takiej fazie wzrostu rośliny są najbardziej odporne na niskie temperatury i szybko rozpoczynają wzrost wiosną. W warunkach klimatycznych Polski optymalny termin siewu cebuli ozimej jest od 10 do 25 sierpnia. Przy zbyt wczesnym siewie jest większe ryzyko jarowizacji roślin i wybijania w pędy kwiatostanowe, natomiast opóźnienie siewu powoduje, że rośliny są zbyt mało wyrosnięte przed zimą i łatwo przemarzają.

Do uprawy ozimej nadają się tylko odmiany, które tworzą cebule przy krótkim dniu, odporne na mróz, mało podatne na jarowizację i na choroby – np. Wolf F1, Sibir, Swift, Panther F1, Amigo F1, Agra, Balstar. Zaczynają one tworzyć cebule już przy 12-, 14-godzinnym dniu, podczas gdy odmiany uprawiane z siewu wiosennego do wytworzenia cebul potrzebują długiego, ponad 16-godzinnego dnia. Odmiany ozime charakteryzują się szybkim przyrostem cebul wiosną. Przy odpowiedniej agrotechnice, optymalnym terminie siewu i prawidłowej ochronie dają duży i wczesny plon.

Najlepsze warunki do uprawy cebuli ozimej są w rejonach o niezbyt mroźnych zimach z grubą okrywą śnieżną. Należy wybierać stanowiska zaciszne. Pole powinno być wyrównane, aby w czasie wiosennych roztopów nie tworzyły się zastoiska wodne. Uprawa gleby powinna być staranna, aby stworzyć korzystne warunki do szybkiego kiełkowania nasion. Sposób wysiewu nasion jest podobny jak w terminie wiosennym. W optymalnych warunkach wschody pojawiają się po około 2 tygodniach od siewu.

Duży wpływ na zimowanie cebuli ma zdrowotność roślin. W początkowym okresie wzrostu roślin należy zapewnić staranną ochronę przed śmietką cebulanką i wciornastkami oraz przed mączniakiem rzekomym.

W bardzo mroźne i bezśnieżne zimy może dojść do wymarzania roślin. Dobre przezimowanie roślin zapewnia przykrycie przed nadejściem mrozów włókniną polipropylenową. Osłonę należy zdjąć w połowie kwietnia. Nie należy pozostawiać osłon zbyt długo na roślinach wiosną, ze względu na możliwość rozwoju chorób grzybowych. ■

prof. dr hab. Wanda Wadas

mgr inż. Krzysztof Kalinowski

*Katedra Warzywnictwa Uniwersytet
Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach*